

Արքայազան Հայրը կը յորդորէր բոլոր ուխտաւորները որ իրենց երկիրը ներսուն մէջ իրենց մտադրութիւնը գարձենն մանաւկ սերունդին դատուարակութեան վրայ և կը պատահիր քաղաքիս ժողովրդեան որ չըմանն իրենց զաւակները ու զտրիկէլ գայրաց, ու բուն վրայ Ս. Լ. թռցոյս կողմէն պէտք եղածները չիղացուիր ։ Վաճառցոյս երբ որ ինչպէս երկրեւի վորժարանաց հանդէսը, նայնպէս և Արքայան Հօր յորդորները մեծ տպաւորութիւն գործեցին բոլոր հանդիսականաց վրայ, և յաւէտ ուրախ կ'ըլլայիք, եթէ Լչրուստը զէմ այս բարոյական ճանապարհով առիթ մը տուց բոլոր ուխտաւորաց իրենց քաղաքներու մէջ զաւակներուն գտնութարակութեան փրկարար սնունդը մատակարարելու ։

Օլառական տեղի պատճառաւ ինչպէս անցեալ տարիներէ՝ այդ տարի եւս Լաւրապոյի երեւելեաց յաճախութի տեղի ունեցաւ, որոյ մէջ երեւելի էին մէկ քանի Նրուսիոյիք։ (Նշքտանդրիոյ Ռուսիոյ ճէնեռալ Կոմսիւլը, և Ռուսաց Լաք Լալիսիոսոս մի, որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ)։ Օլառի երկու շաբաթի աւուր տուրք Յակոբայ ժայր տաճարին մէջ կատարուած փառաւոր հանդիսին, ինչպէս)։ Քաղաքիս Վսեմ, Կառալարիչ Նաղիթ փառչայն եւս իւր ներկայութեամբը պառուէյ զմիաբանութիւնս, Այն տողերը դրած ժամանակնիս յիշցնել կուտայ մեզ պատմութե հինդ, դար յառաջ Ռուրիկեանից թաղաւորութիւն, և)։ Քաղաքիս մէջ մեր նախնեաց ըրած փառաւոր հիւրընկալութիւնները այն իշխանաց՝ որ դժբախտ հայտուն փառաւոր յիշատակութեանց վերջին նկարագիրը կը ներկայացնէին և շինք, դար յառաջ կըսեմք, երբ արդի Ելառիկայ միաբանութիւնն որ ո՛ր միջոց միջոց իւր իշխանազուն այցելուներովս կը պարծենայ, Ելառիկ միաբանութիւնը կըսեմք այն ժամանակը՝ որ փառքիկ խումբ մի կը կազմէր, և թէ այն ժամանակ մի խաչակրաց տանն տուրք քաղաքիս մէջ առաջին բարձն ունեցած է, բայց տնայարտակութեան միջոց փառքիկ խմբով տօնութ կերպարանք մի սւնէր, և այն Միաբանութիւնս միշտ ուրախութե առաջին բարձն ունէր շնորհիւ և սպիդեցութեամբ և այցելութեամբ իւր արքայազուն իշխանաց, և թաղաւորին իսկ, Ելայց այսօր երբ վերոյիշեալ ուխտը կը մոխթարուի Նշաններովս, միաբանութիւն իւր մոխթարութիւն և այստաւանի՝ դժբախտ և այստաւանի ինդ՝ որդւոյր շնորհիւն է, որոնք քանադոն քաւառներէ կուգան ոչ տոյնովս հաւ

ըրստու թիւնէ հարկադրեալ, որքան ՚ի ջերմեռանդն փոխարանաց, և միտրա նու թիւնս եթէ պարծանաց առ ի թ մի ունի նոցա այցերու թիւնն է, որոնցմով կը ներկայացնէ հայ ազգութիւնը թէ և ազգասօրէն ։

Այսպէս, այս տարի ուխտաւորաց թիւը 1200 ի կը հասնէր, որոնցմէ 250 ի չափ ուլիսցիք և շրջականերէն են, նոցա վիճակը բոլոր ընթերցողաց յայտնի է ։ 100 էն աւելի փոքի Սոյի անուանեալ նորաշէն քաղաքին օգոյն սառ տիւր թիւնէն հազիւ հազ մէկ նաւի վարձք ծարելով դժբախտօրէն փախչող Սնէցի և այլ քաղաքներէ խղճալի հայեր ։ որոնցմէ մէկ քանին շանապարհին և մէկը աստ մեռնելին ցաւ ՚ի սիրտ կը յայտնեմք ։ Եւ մնացածներն ալ ժամանակիս նկատմամբ ամեն զք կրնայ մահաբերել ։ Եւս մեր գրուածքը Սնէ, ընթերցողաց և ջերմեռանդ ուխտաւորաց գանգառ չի համարուելուն վտանգեմք, յիսն զի անուրանալի ճշմարտութիւն մի է՝ որ սուրբ Եթոռս բոլոր իւր մասերովը բարեպաշտ ուխտաւորաց և աւատասիրտ նուիրաւորաց արդք ու ողորմութեանքն է որ պայծառ ու հաստատ մնացած է, և դարձեալ պիտի մնայ, իրայն սա նկատմամբ կը բերեմք՝ որպէս զի փարատութիւն այն թանձրութեան մութը ոմանց մը տաց մեջէն, որ ուխտաւորաց թուոյն համեմատութեամբ մեծ գումար մի դիպուիլը կերեւակայեն, առանց կըռքելու ծախուց ծանրութիւնը՝ իւր տարիներու անցմամբ կերեւակայեալ հարստութեան հումարին բարդութիւն և աւելցում երաղներ, և պարզամտաց դայմակորութիւն տալ, կեղծելով սոյն չափ հարստութիւն կայ, Արուստեմ ինչի կարօտութիւն ունի և այն և այլն ։

Այսպիսի սակաւաթիւ ազգայնաց մէջ ժամանակէ մը ՚ի վեր բաւական անհամաձայնութիւն կը տիրէր, և ժա

մանակ ժամանակ թէ սուրբ Եթոռոյս կառավարութեանը՝ և թէ երբեմն ի, Պոլսոյ Այլալիս բարեխնամ վարչութե սիրելի ազգայնիք կը բողբէին վաղձան մի սալ այն անհամաձայնութեան՝ կործանել կուտակցութեան կրեմք, որ է ժաղդաբար փոքրաթիւ ժողովրդեան փոքրիկ խմբի մի մէջ ապրդեալ չէր գանդարած ։ Չենք ուղեր փոքրիկ կուտակցութեանց անուանելը տալ անցեալը մոռացութեան գբին հէջ անհետացնելու յաւտով ։

Վնեն, Սրբադան Հօր վերադարձին ՚ի ի, Պոլսոյ բարեպաշտ ժողովուրդք իւրեւ հարապատ և սեփհական վիճակալիք սուրբ Եթոռոյս յատուկ մակերգութեամբ նորին Սրբաշնորհութեան գաւառստը շնորհաւորելով, և միանգամայն կը խնդրէին ազգիս հիմնական և բարոյական տունը քանդող կուտակցութեան ոգին ջնջելու բանիբաւն և խահեմ վարդապետ մի խրկէ դերներ հոգուելու ըստ նախնական սովորուել (1) ։

Իարեխնամ հայրը՝ անմիջապէս ըստ խնդրանաց բարեպաշտ ժողովրդաց, և որոշմամբ անօրէն ժողովոյ, հաճեցաւ խրկել սուրբ Եթոռոյս հարապատ մի աբան Երժանապատիւ Տ. Գուհաս բարեշնորհ վարդապետն Իարուցի առաջնորդ փոքրաթիւ հօտին, վստահ ըլլալով նորին արժանապատուութեան խահեմութեան և աշարարջ բնաւորութեան վրայ ։

Եւս, վարդապետ հայրը իւր արթուն գործունէութեամբ, և ազգութե արդարներովն աւարտանելով պատաւխանեց փոխադանաց Սրբադան Հօր, և արմատացած կուտակցութեան ոգին

(1) Ինչպէս ՚ի վաղուց անտի Սուրբ Եթոռոյս վիճակն է, բայց երբեմն եղած է թէ ՚ի ի, Գլխոյ և թէ ուրիշ անդեր պատահմամբ վարդապետներ դացած են, և մէկ երկու անձանց տիրող գրուելով մնացած, և քիչ միջոցի մէջ մեծ երկպառակութիւն հանելով ձգած փախած են, յսկսն յանուան զ'ուղեր յիշատակել ։

1866 յունվար 3 տէ ստորք Միւթէվէլ իտէն Լքմանապա
քէնաի էլի իլէ սուրք Լիկեղէցի ամանաղընայ քոյսուղու 100
1866 նոյեմբեր 6, տէֆա արարըլը նարս

ԳՐԱՐԻՔ, ԼԷՖԻՐՈՒՇԵՏԻ ՍՈՒՐԻ

ՕՆ ՏԷՕՐԻՒ ԸՅԼԻՐՔ ԻՄԵՏ ՍԵՍԵՐԻՖ

1866 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1 ՏԵՖ

Ի Ր Ա Տ		ԸՄԴՆ	ԴՆ	ԸՄԴՆ	ԴՆ
1866	Միւթէվէլի, Միւթմիա, Լոլ վէ Կալվէնի 4 տէ յիւմէնլէրին				
Լոյեմբ. 1	Ի յրաթլէրի	36000			
"	Սապըք միւթէվէլի Հաճի Մէրզիա Կարապետեանտէն				
"	ալընան նաքրտ աքչէ	3763			
"	Սէնէի սապըք հիսապընտան աօրայի Չօրսան Սաղհատէն	1000			
"	Սէնէի սապըք տավար հասրլաթընտան	2016			
"	Սուրք Մափար վանքըն զէյթ եաղը հասրլաթընտան	2700			
"	Սուրք եկեղէցիներն սղաղէ հասրլաթընտան	325			
"				39804	
"	Սուրք եկեղէցիներն Հաճի Մեքընլըն օթուրսուղու հա				
"	նէնին քիւրասը	492	20		
"	Հաճի Պէքիւրտէն էսկիտէն պա թահլիլ մաթլուպ էթ				
"	տիղի աքչէ	7951			
"	Լէնի Տէյիւմէնէն Հաճի Կոստանդինօտէն	1060			
"	Լոլ Լօրկի Պաղչէսինն ալթը պըք իճարէօի	200			
"	Թիւթիւնէն հարէմի Հեղնատան օլան մաթլուպի	70			
"	Իզմիրլի Ամօնեան Վէսրէտան պա թահլիլ էսկի մաթ				
"	լուպաթը	372			
"	Վանքը Պէտրոստան պա թահլիլ էսկի մաթլուպը	386			
"	Պալ մօմտան օլան հասրլաթ	307			
"	Տէյիւմէնէն Մաղէրիտէն էսկիտէն քալան մաթլուպ	787			
"	" Մալիսիտէն " " "	154			
"	" Միւթէվէլիտէն " " "	2162			
"				3696	20
				52585	20

Պաշտոն հայր տուրքն նախտէն թահախ
 Թո ֆրանկորդ արժընը 86 ⁷¹/₁₀ էտէր դուրուշ

8667 20
 6142 20
 14810

ԼՍՏՈՒԱԾԱԾՈՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻՄԻՆ

ԼԹԻՆԵՆ ԻՃՄԵԼ, ՏԷՖԹԼԻՒ ՏԻՐ

1868 ՅՈՒՆՎԱՐ 1

Մ Ե Ս Ա Ր Ի Ֆ Ա Թ		ԼՄԻՆ	ԴԻ	ԼՄԻՆ	ԴԻ
1866	(Նստէօրթ ոյտէ վարդապետէրէ, վարժապետնա վէ				
յեմբ. 1	ֆուքարեւրէ վերիլէն օյլըք	16472	20		
"	" " " պա միւֆրէտաթ օլան վերաքէնտէ				
	մէսարիֆ	7862	20		
"	Ե՛էԼ տէյիրմէնին թամիրինէ պա միւֆրէտաթ օլան մէս	828	20		
"	Ալիւլիլիօ " " " " "	7351	20		
"	Լաաջնարդաբանն " " " "	2162	20		
"	Վանքըն թարլալէրի իլին պիր շիֆտ եօքիւղ	1200		35807	20
"	Վանքըն Հաճի Կարապետին եէտի իլէ պա միւֆրէտաթ				
	օլան մէսարիֆ	3231	20		
"	Տէյիրմէնէրտէն քալան ղիմէմաթ	7202	20		
"	Սապըք միւթէվէլի եէտի իլէ Ալիւլիլիօ տէյիրմէնէ օ				
	լան մէսարիֆ	162			
"	Սանարքտա պուլունան մէվճուտ աբէէ	6182			
				16778	
				52595	20

խաղառ արեւատարայ ըրած է ըստ վկա
յաւ թեան Վանքաբեր-Ֆեան ժողովողաց,
զոր հրատարակել հանդիսիւն անձկու-
թիւնը չի ներէր, և միանգամայն իւր
խնայողական կեանքով թեամբը կու-
րողացեր է բաւական գումար մի աւել-
ցնել տարեկան ծախսէն՝ ինչպէս կը տես-
նուի հետեւեալ հաշուակշռէն՝ զոր
հրատարակելու խնդրանքը խրկած են ։

Կիպրոսաբնակ Վաղայնոց միութիւ-
նը կը գտնուի, և կը յորդորեմք մնալ
միշտ ի նշան, և կը խնդրեմք միշտ ի
րենց աշխիւն առաջը ունենալ այն ոսկե-
տառերով դրուելու արժանի խօսքերը
որ Վարայրի դաշտը տրեամբ ներկե-
ւելը կենդանի աջօք տեսնող սրանէն
ը վարդապետն կ'ազարակէ. «Ուզու-
թիւն է մայր բարեայ՝ անողուութիւն
ծնող չարեայ » ։ Ինչէ՞ :

Խօսքերնիս չի մերձեցած սա ալ կիւ
մայնեմք այն խաւարի մէջ շրջադայող
Կիպրոսայն՝ որ մինչ ցարդ ըրածը բա-
ւական սեպէ ։ օդուտ չի կրնար քա-
ղել աղբութեան ջուրը պղտորելէն
եթէ ազգ մի անհատն է հարկաւ ինչ
քան ալ կը խմէ այն ջրէն, ապա պար-
զը խմելը լու՛ն չէ. թող ըստ իմանայ թէ
սուրբ Վեատարանը կազազակէ՝ չէ ինչ
ի ծածուկ որ ոչ յայտնեցի, և ոչ ե-
ղեւ ինչ դադողի եթէ ոչ ի յայտ գա-
ցէ. որ ունիցի ականջն լսելոյ լախէ ։
Կը յուսամք որ այսչափով կ'ըղդայ այն
անձը, և կաշխատի յաղթել իւր կրկնը,
որով չպարտաւորեր զմեզ յականե-
յանուանէ հրատարակել զինքը կը փու-
փազլն սիրելի՛ ազգիս երջանկութեան,
սէր ունեցիր՝ սկիւղ դրօշակին վրէնսր
գրուէ, այն դրօշակին, որոյ դրօշակիրը
քու աէրդ քու փրկիչը և քու լստուա-
ծող է որ Վաղայնոց լեւոն վրայ
պարգեց. և իւր անունը կրողները կը
կոչէ այն յաղթութեան պատուանդա-
նին տակը ժողովուրդ, ուրկէջ միայն սէր
կը բոխէ, ուր միայն սէրն է թագաւո-

րողը ։ Կը փափաղիս կրեմք ազգիս յա-
ռաջադ իմութեան սէր ունեցիր, վտն
դի ուր սէր՝ անդ չիմութիւն. քու չի-
նութիւն՝ անդ յարատեւութիւն, ուր
յարատեւութիւն սնդ յառաջադ ի-
մութիւն, ուր յառաջադ իմութիւն՝
անդ երջանկութիւն ։

— Իւրախ սրտիւ կը ծանուցանեմք սի-
րելի ազգայնոց մեր ընկերակից ազգայ-
հեա ունեցած հանդէսներուս, որոյ
մեծն Վաղ շարաթու երեկոյեան ըս-
տաւորեայի հանդէսն է, որ ամենայն
հանդարտութեամբ և քրիստոնէա-
վայել պարկեշտութեամբ կատար-
ուեցաւ. և այս ալ Սուրբ Վաղարիս
Վ սեմ. Կառավարչին. և զորաց հրա-
մանատար Վ սեմ. Ի իշխ վաշային և
մանստորապէս Սիւրբ Միսիսի ար-
թուն և անթոյլ աշխատութեանց ար-
դիւնքն ըլլալ անուրանալի է ։

— Երկու տարի է ի վեր Ս. Վա-
ղարիս մէջ զորաց հրամանատարութե-
պաշտօն վարող վսեմ. Սէհէմմետ Մի-
Ի իշխ վաշայն ընդհանուր օպարապե-
տի ազգարարութեամբ իւր պաշտօ-
նէն դադարեցով (թագաւորութ.), Կա-
մասկոս իւր բնակարանը երթալու ամ-
սոյս վերջերը ձանապարհ եղաւ. ամեն
ազգաց շնորհակալութիւնն ու երախ-
տապարտութիւնը հետը տանելով փո-
խարէն իւր խոհեմութեանը և աջա-
լըրջութեանը ։

— Ըմսութեթիւն Զուհուարի թը-
ւով ծանուցած էինք Սեմ. Պետերման
արեւելապէտ Պրօֆեսորի ժամանելն
ի քաղաքս նոր Ըլմանիոյ հիւպատո-
սական պաշտօնիւ ։ Եսկայն մինչև ամ-
սոյս 10/22 տակաւին բացուած չէր
Գերմանական հիւսիսային դաշնակ-
ցութեան կամ Եւր ըլմանիոյ նոր
դրօշակն, այլ ցարդ Պրուսական դր-
շակը կը պարզուէր ։ Ըմսոյս վերադը

բեալ թուով կիւրախի օրը, փառաւոր
կերպով կառարուեցաւ Վոր Լլըմա
նիոյ Հրապարտարանին մէջ Արիւմ
թաղաւորին ծննդեան տարեդարձը և
Վոր Լլըմանիոյ դրօշակի նորոգ բաց
ման հանդէսը ։ Ի պատիւ այս հանդի
սին նոյն օրը պարգուեցան ինչպէս
(Օմանեան Իսրայիլեան Տէրութեան,
նոյնպէս և քաղաքի միւս Հրապարտ
արան գրօշակները ։ Վաղարշի աշ
խարհական և եկեղեցական կարգի մե
ծամեծները, ընդ որս և Լթուոյս Ս.
Պատրիարքը, այցելութեամբ մատու
ցին Սեմ. Հրապարտին իրենց բա
րեմաղթութիւնները և յայտնեցին ի
րենց ինդակցութիւնը : Հանդէսը կա
ռարուեցաւ շքեղութեամբ, որուն
համար յատկապէս նշանակուած էր
տեղւոյս զօրական նաւադամու խում
բը ղինուարական Պոսմ. Փաշայի հը
րամանաւ : Նոյն օրը, նոյն շքեղութիւ
կատարուած է այս հանդէսը ի Յոպէ
Վոր Լլըմանիոյ հրապարտարանին մէջ,
որոյ համառօտ նկարագիրը ընկալա
ւամբարութիւնս տեղւոյն Սեմապու
թղթակցէն ։

— Ընդոյ 23 ին Դամասկոսէն եկաւ
Սարաուտեան Կ. Սարաուտ անուն
տղան ժառանգաւորաց սառամարա
նի աշակերտացու և ըստ կոնսնի բը
ժըլէն քննուելով ի շարք աշակեր
տոց ընդունուեցաւ ։

Իժէի Պայագրոյն օրինակը ։

Լմենադատիւ Արքաշան Հայր ։

Դամասկոսի Սարաուտ Պօղոս Սար
աուտեան անուն տաւ և եօթը տա
րեկան պատանին քննեցինք ըստ բժը
կաւ, օրինաց և կը վրայեմք, սոյն պա
տանոյն առողջութեանը և քաջակալ
մութեանը ։

Նաւատ Սահակ Վթնայիկեան

1863 Մարտ 23

Բժիշկ Ս. Լթուոյս

Երես աղէմ ։

Երես աղէմ ։

ՆՈՒՒՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Կալիթոյի Լթանապարտ Տէր
Յովհաննէս Խաչկեան շնորհիւստ Ս
ւաք քահանայն որ իւր խահեմ բնա
ւորութեամբը և մոքթասէր ընծաց
իւրը և համովեխարաներովը Կալիթ
թարնակ Սեմ. աղւոյնոց սէրն ու հա
մակրութիւնը գրաւած է, մեծիմաստ
տաւաք քահանայն կրեմք՝ այս անգամ
իւր յառաջածեանութեամբը : Կարբ
Լթուոյս յառաջագիմութեան բարե
կամներուն առաջին տեղն ունենալու
և համայն Սիսապարտութեան խորին
շնորհակալութիւնը տաւանալու և իւր
պատուական անունը Սիսիս մէջ յա
ւիտեան անմահացընելու պատեհն
ունեցաւ ։

Պատուարժան Քահանայն իւր բովը
պահած ունի եղբւր 24 կտոր ընտիր
պատկերներու պղնձ կաղապարներ,
և անդ արժանելի մնալը իւր խղճին հա
կառակ դարձը կաղէ տպարանի մը
նախքը և այս իւր բարի նպատակը
Օմիւռնիոյ Լրջարոյ Լորաուտեան
Լնդրանիի լրագրոյ Սեմ. խմբագիր
աղգասէր ադա Ղուկաս Պալթապա
րեանի կը յայտնէ ։

Ընդոյ 67 օգոստոս ամսոյ վերջերը
տպարանին տեսուչը պատահմամբ
Օմիւռնիս հանդիպելուն՝ յիշեալ
պատկերներուն օրինակները կը տես
նայ Սեմ. աղւոյ Ղուկասի մօտ և
կրմանայ Վորին Սեմապարտութեան
Լթ. Քահանային գիտաւարութիւնը
ուստի կը խնդրէ լոյս Ղուկասէն այդ
շնորհը սուրբ Լթուոյս տպարանին
ընելու միջնորդութիւնը ընէ Պատ
ուամեծար Քահանային՝ ծանուցանե
լով միանգամայն թէ Լմեն. Սարազան
Հայրը երբ ըստ անցտի շնորհակալ
պիտի ըլլայ և իրոք իսկ, փան զի երբ
տեսուչ վարդապետը Լնքարանդրիտ
Լրջարոյն Հօր ծանոց, խմբագրեա
կրկու նամակ գրել տուաւ և մինը առ